

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

EFS-III.433.35.2021

DECYZJA Nr 335/24
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 28 lutego 2024 roku

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w składzie:

Marek Bogusławski — Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego
Tomasz Jamka — Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
Marek Jońca — Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego

NA PODSTAWIE:

- art. 60 pkt 6, art. 61 ust.1 pkt 2 lit. a, art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz ust. 2 w zw. z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1270, z późn. zm.), (zwanej dalej „UFP”),

- art. 41 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz art. 46 ust. 2a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 z późn.zm.),

- art. 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 9 lit. b ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818, z późn. zm.), (zwanej dalej „ustawa wdrożeniową”),

- art. 104 oraz art. 107 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 z późn.zm.), (zwanej dalej „KPA”),

w sprawie wszczętej na wniosek (...), ul. (...), (...), NIP: (...) REGON: (...), KRS: (...))

w przedmiocie: udzielenia ulgi w postaci rozłożenia na raty zobowiązania określonego decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia (...) utrzymaną w mocy decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia (...).

orzeka:

odmówić (...) udzielenia ulgi w formie rozłożenia na raty zobowiązania określonego decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia 14 października 2020 r. utrzymaną w mocy decyzją Zarządu Województwa Świętokrzyskiego nr (...) z dnia 7 lipca 2021 roku

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W dniu 7 lipca 2021 roku Zarząd Województwa Świętokrzyskiego pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwany dalej „Organem”, „IZ” lub „Instytucją Zarządzającą”) decyzją nr (...) utrzymał w mocy decyzję nr EFS-III.433.41.2019 z dnia 14 października 2020 r. określającą (...) (zwanemu dalej „(...)”, „Stroną” lub „Wnioskodawcą”) przypadającą do zwrotu kwotę dofinansowania ze środków przeznaczonych na realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (zwanego dalej „RPO WŚ na lata 2014-2020”) w kwocie 171 591,25 zł, w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego w kwocie 161 288,56 zł i środki budżetu krajowego w kwocie 10 302,69 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych.

Wskazaną kwotę Wnioskodawca otrzymał na podstawie umowy o dofinansowanie projektu pod nazwą: „(...)” nr (...) z dnia 26 października 2017 roku, a która została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem oraz z naruszeniem procedur wskazanych w art. 184 UFP.

Przedmiotowa decyzja została doręczona Stronie w dniu 15 lipca 2021 r.

Dnia 27 lipca 2021 r. (...) wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (zwanego dalej „WSA”) w Kielcach na powyższą decyzję wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania decyzji, mieszcząc się tym samym w ustawowym terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach po rozpoznaniu skargi (...) na ww.

decyzję skargę oddalił (wyrok z dnia 7 kwietnia 2022 roku, sygn. akt I SA/Ke 499/21, LEX nr 3349250). Powyższe orzeczenie jest jednak nieprawomocne z uwagi na złożenie przez Stronę skargi kasacyjnej na powyższy wyrok.

Zgodnie z art. 207 ust. 1 pkt 1 i 2 UFP Strona była zobowiązana do zwrotu środków wraz z odsetkami w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji na wskazany w niej rachunek bankowy.

(...) nie dokonał wpłaty należności w wyznaczonym terminie.

Strona w dniu 22.06.2023 r. (data wpływu: 29.06.2023 r.) wystąpiła do Organu z wnioskiem o udzielenie ulgi w spłacie zobowiązania wynikającego z ostatecznej decyzji nr (...) z dnia 4 lipca 2021 r. Wnioskodawca powołując się na art. 64 ust. 1 UFP wniósł o udzielenie mu pomocy *de minimis* w drodze: „rozłożenia na raty należności głównej i odsetek – zobowiązania objętego ostateczną decyzją o zwrocie dofinansowania nr (...) dnia 4 lipca 2021 przekazanego na mocy umowy (...) wysokości 171 591,25 pln na 30 równych rat po 5719,70 pln każda płatnych do ostatniego każdego miesiąca”. W przedmiotowym piśmie Strona wskazała, że zobowiązanie z tytułu obowiązku zwrotu dofinansowania projektu powstało na skutek realizacji przez pracownika odpowiedzialnego za wykonanie zadań projektowych znamion czynów zabronionych polegających m.in.: na przywłaszczeniu środków przekazanych przez IZ na cele realizacji dofinansowanego projektu, fałszowaniu dokumentów projektowych oraz innych zabiegów oszukańczych, które doprowadziły do niezrealizowania założonych zadań i wskaźników projektowych, a także, że przeciwko wspomnianemu pracownikowi – (...) toczy się kilka spraw karnych przed Sądem Rejonowym i Okręgowym w (...), w których to postępowaniach Zarząd Województwa sprawuje rolę oskarżyciela posiłkowego. Strona podniosła, że działanie ww. pracownika doprowadziło do obowiązku zwrotu dofinansowania do projektów o charakterze społecznym, który skierowany był do grup społecznych o najsłabszej pozycji. To było zdaniem Strony szczególnie ważne, bowiem jako organizacja pożytku publicznego jest podmiotem o charakterze non profit o wszechstronnej i szeroko rozumianej działalności pomocowej.

Stwierdził także, że jest realizatorem wielu programów finansowanych i współfinansowanych ze środków publicznych oraz utrzymuje się wyłącznie z dotacji, darowizn. Strona wskazała, że nie prowadzi działalności gospodarczej, a z sprawozdania finansowego wynika, że działalność nie przynosi żadnych dochodów od kilku lat przynosi

stratę bilansową. W związku z tym Strona stwierdziła, że nie jest w stanie jednorazowo wpłacić należności wynikających z upomnienia. Strona wskazała także, że interes prywatny (...) jest w istocie tożsamy z interesem publicznym. Strona powołała się także na wyroki sądów administracyjnych (wyrok NSA z dnia 3 lipca 2007 r. sygn. akt I FSK 1026/2006; wyroki WSA w Gliwicach z 4 grudnia 2007 r. sygn. akt I SA/Gl 466/2007 oraz z 3 lutego 2010 r. sygn. akt I SA/Gl 122/2009).

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie Strona stwierdziła także, że egzekwowanie należności z tytułu zwrotu dofinansowania w trybie jednorazowym lub egzekucyjnym spowoduje nieodwracalne skutki dla (...) oraz dla „kilku tysięcy ludzi” korzystających z świadczonej przez ten podmiot pomocy. Zdaniem Strony w wyniku takich działań zagrożone będą w szczególności programy pomocowe dla bezdomnych, wsparcie społeczne dla osób wykluczonych, niepełnosprawnych itp. (...) podkreślił ponadto, że w trudnej sytuacji znalazł się bez swojej winy i konieczne jest ważyć obowiązki fiskalne z interesem publicznym i prywatnym znaleźć rozwiązanie, które pozwoli zwrócić dofinansowanie i nie zagrozić istnieniu (...). Według Strony takim wyjściem jest rozłożenie należności głównej na raty z jednoczesnym umorzeniem odsetek.

W dniu 11.07.2023 r. IZ wezwała (...) do uzupełnienia braków formalnych ww. wniosku poprzez:

- 1) zapłatę opłaty skarbowej:
 - a) od dokonania czynności urzędowej na podstawie wniosku z dnia 22 czerwca 2023 r. (data wpływu: 29 czerwca 2023 r.) w kwocie 10,00 zł;
 - b) od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa lub prokury albo jego odpisu, wypisu lub kopii – w sprawie z zakresu administracji publicznej w kwocie 17,00 zł
- albo
- 2) przedstawienia podstawy prawnej wyłączenia z opłaty skarbowej lub zwolnienia od opłaty skarbowej

- w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Wnioskodawca zastosował się do ww. wezwania Organu i wraz z pismem przewodnim z dnia 31.07.2023 r. załączył wymagane dokumenty.

Dnia 20.09.2023 r. Organ wezwał Stronę do uzupełnienia braków formalnych wniosku o udzielenie ulgi. Przede wszystkim Organ wezwał (...) do sprecyzowania jego żądania

poprzez wskazanie o jaki rodzaj pomocy Strona się ubiega oraz usunięcie niespójności w tym zakresie. Podkreślono bowiem, że Strona we wniosku z 22.06.2023 r. jako podstawę żądania określiła art. 64 ust. 1 UFP oraz wskazała w uzasadnieniu pisma, że (...) nie prowadzi działalności gospodarczej. Jednocześnie jednak Strona wniosła o udzielenie pomocy *de minimis*, która może zostać udzielona jedynie na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą. Organ wskazał przy tym, że (...) zgodnie z publicznie dostępnymi danymi rejestrowymi wpisany jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (zwanego dalej „KRS”), co oznacza, iż zgodnie z art. 50 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (zwanej dalej „ustawą o KRS”) prowadzi działalność gospodarczą. Wskazano także, że z dokumentów dołączonych do wniosku również wynika, że Strona prowadzi działalność gospodarczą. W związku z powyższym wezwano (...) do wskazania o jaki konkretny rodzaj ulgi w rozumieniu przepisów art. 67a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa oraz art. 64 ust. 2 UFP się ubiega, albowiem w petitum wniosku Strona zawarła prośbę o rozłożenie należności głównej i odsetek na raty, podczas gdy w treści pisma wnioskowano z kolei o rozłożenie należności głównej na raty wraz z umorzeniem naliczonych od niej odsetek. Na uzupełnienie ww. błędów we wniosku IZ wskazała Stronie 7-dniowy termin liczony od daty doręczenia wezwania.

W odpowiedzi na wezwanie przez Organ do uzupełnienia ww. błędów (...) wystosował pismo w którym wyjaśnił iż:

- 1) rodzaj pomocy, o którą się ubiega to pomoc *de minimis*, która może zostać udzielona na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, zaś (...) jako podmiot wpisany do rejestru przedsiębiorców KRS prowadzi działalność gospodarczą;
- 2) wniosek z dnia 22.06.2023 r. obejmuje prośbę o rozłożenie należności głównej wraz z odsetkami na raty.

Pismem z dnia 24.11.2023 r. Organ zawiadomił Wnioskodawcę iż z uwagi na zawły charakter sprawy oraz konieczność weryfikacji i oceny materiału dowodowego warunkującego wydanie decyzji administracyjnej termin jej wydania zostaje przedłużony do dnia 27.12.2023 r.

Korespondencją z dnia 20.12.2023 r. IZ poinformowała Beneficjenta o zebraniu materiału dowodowego sprawie. Organ pouczył Stronę również o prawie wglądu w akta sprawy oraz

sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów a także o prawie do wypowiedzenia się co do zebranych w sprawie dowodów, materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona została ponadto poinformowana również o przedłużeniu prowadzonego postępowania administracyjnego do dnia 28.02.2024 r.

Dnia 04.01.2024 r. Beneficjent został ponownie poinformowany o zebraniu w sprawie materiału dowodowego oraz na podstawie art.79a § 1 KPA pouczone iż na dzień wysłania przedmiotowej korespondencji nie zostały przez niego spełnione następujące zależnego od niego przesłanki istotne dla możliwości udzielenia ulgi w spłacie zobowiązania tj.: ważne względy społeczne lub gospodarcze, w szczególności możliwości płatnicze zobowiązanego, określone w art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b UFP. Zaznaczono, że powyższe może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Organ ponadto określił Beneficjentowi 7 – dniowy termin (liczony od dnia odebrania pisma) na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz co do zgłoszonych w sprawie żądań. Strona poinformowana została również, że w ww. terminie może przedłożyć dodatkowe dowody celem wykazania spełnienia przesłanek uzasadniających wydanie decyzji zgodnej z żądaniem strony.

W związku z doręczonym zawiadomieniem o zebraniu materiału dowodowego w sprawie (...) wystosował do Organu pismo z dnia 23.01.2024 r., w którym przedstawił swoje stanowisko. Beneficjent stwierdził, że (...) jest organizacją non profit o charakterze organizacji pożytku publicznego prowadzącą działalność pomocową od kilkudziesięciu lat. Beneficjent tłumaczył również, że dobrowolnie i bezinteresownie niesie pomoc osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn niezdolne są do rozwiązywania swych życiowych problemów, w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia, ubogim i bezradnym. Na potwierdzenie powyższych deklaracji (...) załączył do pisma informacje dotyczące prowadzonych przez siebie projektów pomocowych. W swym piśmie (...) zaznaczył również, że utrzymuje się wyłącznie z dotacji, darowizn i realizuje programy pomocowe z dofinansowań, donacji itp., zaś jak wynika z załączonego przez niego sprawozdania finansowego jego działalność nie przynosi żadnych dochodów zaś od kilku lat bilansową stratę. Następnie stwierdził, że zgodnie z treścią art. 64 ust. 1 pkt lit. b UFP przesłanki do rozłożenia na raty należności wskazanych w decyzji zwrotowej są spełnione. Beneficjent podkreślił, że to na skutek działań przestępczych doszło do naruszenia warunków umowy o udzieleniu dotacji i w konsekwencji nałożono na (...) obowiązek zwrotu. Zdaniem Strony

„to ekstraordynaryjna sytuacja, w której organizacja społeczna niosąca pomoc potrzebującym jest egzekwowana dlatego, iż jedne z jej pracowników popełnił przestępstwo na jej szkodę. Strona ponadto podkreśliła, że decyzja w ramach uprawnień przyznanych art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b UFP ma charakter uznaniowy to jednak wymaga od IZ wnikliwego zbadania okoliczności dotyczących wniosku zobowiązanego. Następnie Strona przytoczyła tezy z wybranych orzeczeń sądów administracyjnych dotyczących wniosków o udzielenie ulgi oraz stwierdziła, iż przy udzieleniu ulgi będzie w stanie wykonać zobowiązania bez narażania działalności pomocowej dla potrzebujących.

Stan prawny

W dniu 29.06.2023 r. do Instytucji Zarządzającej wpłynął wniosek (...) dotyczący *„rozłożenia na raty należności głównej i odsetek – zobowiązania objętego ostateczną decyzją o zwrocie dofinansowania nr (...) dnia 4 lipca 2021 przekazanego na mocy umowy (...) w wysokości 171 591,25 pln na 30 równych rat po 5719,70 pln każda płatnych do ostatniego każdego miesiąca”*, który zainicjował postępowanie administracyjne w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu należności określonej w decyzji zwrotowej.

Stosownie do art. 60 pkt 6 UFP należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności są środkami publicznymi stanowiącymi niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 2 lit. a UFP organem pierwszej instancji właściwym do wydawania decyzji w odniesieniu do należności wskazanych w art. 60 pkt 6 UFP jest Instytucja Zarządzająca.

Na podstawie art. 9 ust 2 pkt 9 lit. b ustawy wdrożeniowej do zadań instytucji zarządzającej należy wydawanie decyzji o umorzeniu w całości albo w części oraz o odroczeniu albo rozłożeniu na raty spłaty należności wynikających z obowiązku zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów, projektów lub zadań, o których mowa w art. 61 UFP

Podstawy materialnoprawne stosowania ulg w spłacie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym reguluje art. 64 UFP.

Tak więc zgodnie z art. 64 ust. 1 UFP należności, o których mowa w art. 60 UFP, właściwy organ może:

1) z urzędu umarzać w całości – w przypadku gdy zachodzi jedna z okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1-4.

2) na wniosek zobowiązanego:

a) umarzać w całości – w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zobowiązanego lub interesem publicznym;

b) umarzać w części, odraczać terminy spłaty całości albo części należności lub rozkładać na raty płatność całości albo części należności - w przypadkach uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego.

Kwota orzeczona w decyzji zwrotowej stanowi należność, o której mowa w art. 60 UFP, a zatem w sprawie zastosowanie znajduje art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b UFP, gdyż w piśmie z dnia 27.09.2023 roku Strona sprecyzowała na wezwanie Organu swój wniosek tłumacząc iż wnosi o rozłożenie należności głównej przypadającej do zwrotu wraz z odsetkami na raty.

Na podstawie zaś art. 64 ust. 2 UFP właściwy organ, na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą, może udzielać określonych w ust. 1 pkt 2 ulg w spłacie zobowiązań z tytułu należności, o których mowa w art. 60, które:

1) nie stanowią pomocy publicznej;

2) stanowią pomoc de minimis albo pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa Unii Europejskiej dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis ;

3) stanowią pomoc publiczną:

a) mającą na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi,

b) mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce,

c) zgodną z zasadami rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, której dopuszczalność została określona przez właściwe organy Unii Europejskiej, udzielaną na przeznaczenia inne niż wymienione w lit. a i b.

Z treści powyższego przepisu wynika, że udzielenie ulgi na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą wymaga zaistnienia zarówno przesłanek określonych w art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b UFP (tj. zaistnienia uzasadnionych względów społecznych lub

gospodarczych, w szczególności możliwości płatniczych zobowiązanego) jak i wymogów określonych w art. 64 ust. 2 UFP.

Tak więc Organ nie może udzielić ulgi w spłacie zobowiązanemu prowadzącemu działalność gospodarczą, o ile nie zachodzą łącznie przesłanki udzielenia takiej ulgi określone w przepisach art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b UFP oraz art. 64 ust. 2 UFP.

Jednocześnie Organ podkreśla, że przyznanie ulgi w spłacie zobowiązań nie jest obligatoryjne i w każdym przypadku opiera się na uznaniu administracyjnym. Zastosowanie instytucji ulgi przez właściwy organ jest więc prawem, a nie obowiązkiem właściwego organu.

Tym samym, nawet spełnienie przesłanki uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych nie oznacza, że właściwe Organy obowiązane są do udzielenia wnioskowanej ulgi, a jedynie mają możliwość jej udzielenia. Spełnienie wymienionych w powołanym przepisie przesłanek otwiera tylko możliwość rozważenia zasadności wniosku strony, nie obligując organów do uwzględnienia ulgi. Zaznaczyć jednak trzeba, iż wybór taki nie może być dowolny i musi wynikać z wszechstronnego oraz dogłębnego rozważenia wszystkich okoliczności faktycznych sprawy, w szczególności tych podnoszonych przez stronę. Organ administracji publicznej, działając w ramach uznania administracyjnego, może dokonać pozytywnego lub negatywnego dla strony rozstrzygnięcia, którego podjęcie powinno być poprzedzone należytym zgromadzeniem i przeanalizowaniem materiału dowodowego, prawidłowym ustaleniem stanu faktycznego i przeprowadzeniem wniosku opartego na zasadach logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Jak bowiem wskazano powyżej, zastosowanie instytucji ulgi przez właściwy organ jest jego prawem, a nie obowiązkiem.

Podstawowym kryterium oceny zasadności udzielenia ulgi na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b UFP jest zaistnienie w sprawie uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych, w szczególności możliwości płatniczych zobowiązanego.

Sformułowania „względy społeczne” lub „względy gospodarcze” będące przesłankami po spełnieniu których Organ może zastosować ulgę, są klauzulami generalnymi, a zatem w przypadku próby ich definicji należy odwołać się do sformułowań pozaprawnych oraz sposobu ich definiowania ustalonego przez sądownictwo administracyjne. Przepisy prawa nie

zawierają definicji legalnej pojęć „względy społeczne” oraz „względy gospodarcze”. IZ oceniając wypełnienie w niniejszej sprawie dyspozycji wskazanych klauzul generalnych zobowiązana była posiłkować się rozumieniem tych pojęć wypracowanym w orzecznictwie sądów administracyjnych. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą o zaistnieniu względów społecznych lub gospodarczych możemy mówić, gdy z powodu nadzwyczajnych przypadków losowych lub szczególnego splotu okoliczności strona nie jest w stanie uregulować zaległości podatkowej, przy czym nie można ich utożsamiać z subiektywnym przekonaniem dłużnika. O istnieniu względów społecznych lub gospodarczych zobowiązanego decydować powinny kryteria zobiiektywizowane, zgodnie z powszechnie aprobowaną hierarchią wartości” (por. Wyrok NSA z 27.05.2020 r., I GSK 1658/19, LEX nr 3025509)

Podkreślenia wymaga również fakt, że nie każde trudności finansowe mogą uzasadniać zastosowanie ulgi, lecz tylko takie, które w konkretnych okolicznościach uzasadnione byłyby względami społecznymi lub gospodarczymi zobowiązanego, w szczególności jego możliwościami płatniczymi. Tak więc dbałość o interes Skarbu Państwa czy jednostki samorządu terytorialnego wymaga, aby dłużnicy publicznoprawni przestrzegali przepisów prawa, w tym ustawy o finansach publicznych, oraz by była respektowana zasada równości i sprawiedliwości regulowania powstałych zobowiązań, od której wyjątkiem są ulgi w ich spłacie. Biorąc pod uwagę powyższe, ulgi w spłacie zobowiązań – chociaż dopuszczone przez ustawodawcę i niezbędne z punktu widzenia kompletności systemu – stanowią jednak odstępstwo od zasady powszechności regulowania zobowiązań. Ten wyjątkowy charakter ulg w spłacie należności sprawia, że można je stosować w sytuacji, gdy z powodów również wyjątkowych dłużnik nie może wywiązać się z obowiązku uiszczenia należności mającej charakter publicznoprawny. Tym samym, szczególny charakter muszą mieć także okoliczności uzasadniające zastosowanie ulgi. Stosownie do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 stycznia 2022 roku (sygn. akt III OSK 4613/21, LEX nr 3287193) „stosowanie instytucji umorzenia zaległości na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o finansach publicznych ze swojej istoty wymaga wykładni zawężającej, ponieważ stanowi wyjątek od obowiązku uiszczenia należności o charakterze publicznoprawnym. "Uzasadnione względy", o których stanowi ten przepis to właśnie względy szczególne, wyjątkowe, które w danym, konkretnym przypadku uzasadniają możliwość odstąpienia od obowiązku uiszczenia należności pieniężnej o charakterze publicznoprawnym. Ustawodawca

posłużył się w tym przypadku kwantyfikatorem "w szczególności" wskazując możliwości płatnicze zobowiązanego jako jedno z dopuszczalnych kryteriów oceny zastosowania instytucji umorzenia należności”.

Przesłanka względów społecznych i gospodarczych wymaga zatem uwzględnienia przez organ sytuacji ekonomicznej wnioskującego, jak również dokonania analizy sytuacji, w jakiej się znalazła, czy były to nadzwyczajne okoliczności, zdarzenia o charakterze wyjątkowym, ze względu na, które jest niemożliwe wywiązanie się ze zobowiązań. Organ w oparciu o całokształt okoliczności istniejących w sprawie powinien się odnieść zatem do indywidualnej sytuacji strony.

Analizując kwestię uzasadnionych względów gospodarczych lub społecznych w odniesieniu do przedmiotowej sprawy, Instytucja Zarządzająca w pierwszej kolejności nie może pominąć okoliczności, w jakich doszło do powstania zaległości.

W decyzji zwrotowej jako podstawę prawną zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich IZ wskazała art. 207 ust 1 pkt 1 i 2 UFP.

W uzasadnieniu decyzji Organ wyjaśnił, że (...) naruszył postanowienia Umowy o dofinansowanie nr (...) z dnia 26.10.2017 r. (zwanej dalej „Umową”) i Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (zwane dalej „Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności”). Podkreślono iż (...), pomimo licznych interwencji ze strony Organu, nie przedstawił większości wniosków o płatność i dokumentów pozwalających zweryfikować realizację wskaźników, zaś przedstawione wnioski były składane z opóźnieniem, najczęściej z brakami dotyczącymi zakładki „monitorowanie uczestników” oraz brakami dotyczącymi danych potrzebnych do rozliczenia kwot ryczałtowych przypisanych do poszczególnych zadań. W projekcie przewidziano trzy zadania i przypisane do nich kwoty ryczałtowe. Zgodnie z Umową dokumentami potwierdzającymi wykonanie wskaźników, a co za tym idzie umożliwiającymi rozliczenie zadania były: listy obecności, sprawozdania z przeprowadzonych spotkań,

certyfikaty, dzienniki zajęć, raporty ze spotkań cyklicznych, raporty z seminariów oraz programy zajęć. Nieliczne wnioski o płatność przedstawione przez Stronę miały jedynie charakter sprawozdawczy, nie przedstawiono w nich do rozliczenia żadnej kwoty ryczałtowej. Tak więc mając na uwadze powyższe oraz fakt nie przedstawienia aż czterech wniosków o płatność (za okresy: od 01.04.2018 do 30.06.2018, od 01.07.2018 do 30.09.2018, od 01.10.2018 do 31.2018 oraz od 01.01.2019 do 31.03.2019) należało uznać, iż (...) nie rozliczył żadnego zadania, a co za tym idzie żadnej kwoty ryczałtowej określonej w Umowie. Ponadto w ww. decyzji podkreślono iż w przedmiotowej sprawie doszło także do wykorzystania środków niezgodnie z przeznaczeniem. Przeprowadzone przez organy ścigania postępowanie przygotowawcze pozwoliło ustalić, że w wykonaniu przedmiotowego projektu doszło do rażących nieprawidłowości, polegających nie tylko na niezrealizowaniu jego wskaźników i zadań, co było głównym powodem rozwiązania Umowy, ale przede wszystkim na zdefraudowaniu środków publicznych przez Skarbnika Świętokrzyskiego Zarządu (...) o czym świadczą liczne zeznania świadków oraz zarejestrowane podjęcia gotówki z rachunku projektu, które nie były uzasadnione w dokumentacji projektowej jak również faktem finansowania działań w innych projektach realizowanych przez Stronę oraz bieżącą działalnością (...). W dokumentacji projektowej ponadto brak było jakichkolwiek dokumentów kosztowych, potwierdzających wydatki ponoszone w ramach przedmiotowego projektu. Podkreślenia wymaga też fakt, że Umowa jasno przewidywała konsekwencje realizowania projektu niezgodnie z jej postanowieniami, w tym nieterminowego przedkładania wniosków o płatność, a co za tym idzie nierozliczania przekazanych środków publicznych. W § 33 ust. 1 pkt 3 Umowy jednoznacznie wskazano, że, w sytuacji, realizowania projektu niezgodnie z Umową, IZ ma możliwość jej rozwiązania w trybie natychmiastowym. Mając na uwadze powyższe nieprawidłowości poczynione przez (...) Organ stanął na stanowisku, że rozwiązanie Umowy jest zasadne i zrobił to w dniu 12.09.2019 r. Pomimo jednak tego faktu Strona nie zastosowała się również do ciążącego na niej zobowiązaniem z § 31 ust. 1 pkt 1 -3 zgodnie z którym był on w sytuacji rozwiązania umowy zobowiązany odpowiednio do sytuacji do zwrotu całości lub części otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami w trybie natychmiastowym. Biorąc pod uwagę powyższe, o konsekwencjach nieosiągnięcia wskaźników, które przekładały się bezpośrednio na konieczność zwrotu środków, Wnioskodawca musiał zdawać sobie sprawę już po przeczytaniu i podpisaniu przedmiotowej Umowy. Zaś o kwocie środków dofinansowania

przypadającej do zwrotu poinformowany został w treści upomnienia otrzymanego od Organu z dnia 11.10.2022 r.

Zaznaczyć należy, że decyzja zwrotowa miała wyłącznie charakter deklaratoryjny i potwierdzała jedynie istnienie zobowiązania zwrotu środków, które powstało z mocy prawa. Decyzja orzekająca o zwrocie środków nie jest bowiem decyzją konstytutywną, a deklaratywną, czyli określa należność, która powstała wcześniej wskutek wykorzystania środków z naruszeniem procedur, czego efektem jest obowiązek jej zwrotu wraz z odsetkami liczonymi od dnia przekazania tych środków (por. wyrok: WSA z siedzibą w Szczecinie z dnia 6 września 2017 roku, sygn. akt I SA/Sz 240/17, Legalis 1668899). W decyzji zwrotowej wydanej na podstawie art. 207 ust. 1 pkt 1 i 2 UFP Organ wskazał (określił) jedynie kwotę dofinansowania przypadającą do zwrotu, zaś obowiązek zwrotu tych środków powstał już z chwilą zaistnienia przesłanek przewidzianych przepisami prawa (por. wyrok NSA z dnia 13 czerwca 2017 roku, sygn. akt. II GSK 3644/15, LEX nr 2338593). Tym samym, w przedmiotowej sprawie należy wykluczyć zaistnienie zdarzenia losowego, gdyż sytuacja, w której znajduje się obecnie Strona, nie jest następstwem zjawiska nieprzewidywalnego ani nadzwyczajnego, lecz konsekwencją działań podjętych przez nią w przeszłości, tj. wykorzystaniem przyznanego dofinansowania niezgodnie z warunkami Umowy. W takiej sytuacji udzielenie (...) ulgi w postaci rozłożenia na raty należności głównej oraz wspomnianych odsetek stanowiłoby akceptację dla nienależytego wywiązania się z Umowy. Należy też mieć na względzie, że przyznanie ulgi jednemu podmiotowi może skutkować zarzutem stawiania go w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do innych podmiotów, które rzetelnie wywiązują się ze swych umownych obowiązków oraz ponoszą skutki nałożonych na nie korekt finansowych. Podkreślenia wymaga, że przystąpienie do realizacji projektów finansowanych w ramach RPOWŚ na lata 2014-2020 jest dobrowolne. Wiąże się jednak z szeregiem obowiązków wynikających z dysponowania środkami publicznymi, które beneficjent bierze na siebie z chwilą przystąpienia do umowy o dofinansowanie projektu. Korzystanie ze środków publicznych zawsze związane jest z wyższymi wymaganiami co do ich wydatkowania, gdyż środki te winny być rozdysponowane w sposób celowy i oszczędny. Tak więc w przedmiotowym zakresie (...) ponosi całkowitą odpowiedzialność za nieprzezwyciężenie wymaganych dokumentów rozliczeniowych a tym samym za nierozliczenie żadnego z zadań w projekcie oraz w konsekwencji za niezrealizowanie projektu zgodnie z przyjętymi przez siebie założeniami.

Korzystanie z dofinansowania na realizację projektu w ramach RPO WŚ na lata 2014-2020 powinno być poprzedzone wnikliwą weryfikacją własnych zasobów finansowych tak, aby zapewnić właściwą realizację zaplanowanego przedsięwzięcia. Trzeba mieć na uwadze, iż dopuszczenie do realizacji projektu i przyznanie dofinansowania oznacza, że Organ, wybierając projekt do dofinansowania, opiera się na oświadczeniach składanych przez dany podmiot we wniosku, w szczególności w zakresie spełnienia kryteriów wymaganych w regulaminie konkursu. Ocenia również wnioski o dofinansowanie w zakresie planowanych założeń projektu i działań, które mają być podjęte w celu zrealizowania wskaźników. Bierze pod uwagę także łączny potencjał finansowy wnioskodawcy i partnerów oraz ich doświadczenie w realizowaniu projektów finansowanych ze środków publicznych. Dla danej sprawy istotne jest, że kwota przypadająca do zwrotu określona w decyzji zwrotowej, pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu krajowego, których Instytucja Zarządzająca jest jedynie dysponentem. Środki te mogą być przeznaczane jedynie na wydatki uznane za kwalifikowalne w programie operacyjnym zgodnie z warunkami dofinansowania ustalonymi w Umowie. Województwo Świętokrzyskie, reprezentowane przez Zarząd Województwa pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej jako wierzyciel nie ma swobody w dysponowaniu wierzytelnością publicznoprawną. W przypadku nieodzyskania środków przez IZ wydatki obciążają budżet Województwa Świętokrzyskiego (jest tak ponieważ środki wydatkowane nieprawidłowo muszą zostać zwrócone do budżetu UE na koniec danego okresu programowania), chyba że Instytucja Zarządzająca nie odzyska ich pomimo wykorzystania wszelkich dostępnych środków, w tym środków egzekucyjnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Mając na uwadze powyższe, przyznanie (...) ulgi wiązałoby się z naruszeniem zasady równego traktowania beneficjentów środków unijnych. Powyższe okoliczności jasno wskazują, iż za udzieleniem ulgi na rzecz Wnioskodawcy nie przemawiają względy społeczne. Przeciwnie, pozytywne rozpatrzenie wniosku oznaczałoby ochronę jedynie indywidualnego interesu Strony i to kosztem interesu społecznego.

We wniosku z dnia 22.06.2023 r. Strona zadeklarowała, że nie posiada środków pozwalających na zaspokojenie żądania zapłaty zobowiązania, powołując się na fakt posiadania statusu organizacji pożytku publicznego oraz realizacji licznych programów o charakterze pomocowym skierowanych do m.in.: rodzin pozbawionych środków do życia, ludzi starszych, niepełnosprawnych, chorych, samotnych, ubogim itp. Podkreśliła również

swoje stanowisko w sprawie zgodnie z którym, nieprawidłowości w projekcie oraz wynikający z nich obowiązek zwrotu dofinansowania wynika ze stwierdzonych w toku prowadzonego przez prokuraturę postępowania przygotowawczego oszukańczych działań Skarbnika Świętokrzyskiego Zarządu (...) (...). Strona zadeklarowała ponadto, że prowadzi działalności o charakterze non profit o „wszechstronnej i szeroko rozumianej działalności pomocowej co wynika z jej statutu” oraz, że swoją działalność utrzymuje wyłącznie z: dotacji, darowizn, realizuje programy pomocowe z dofinansowań, dotacji itp. i nie prowadzi działalności gospodarczej. W tym miejscu należy podkreślić, że w momencie podpisywania z IZ umowy o dofinansowanie tj. w dniu 26.11.2017 r. (...) już posiadał status organizacji pożytku publicznego (data dokonania ostatniego wpisu w KRS: 14.10.2014 r.) W związku z powyższym danego faktu nie można postrzegać jako zjawiska losowego, nieprzewidywalnego, nadzwyczajnego i niezwiązanego z działalnością zobowiązanego. Powyższa decyzja (...) o przystąpieniu do konkursu o nr (...) w wyniku, której otrzymał on dofinansowanie została podjęta przez Stronę autonomicznie i jak już wyżej wskazano z pełną świadomością ryzyka zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami w razie zaistnienia okoliczności skutkujących powstaniem obowiązku zwrotu dofinansowania. Wartym zaznaczenia w przedmiotowej sprawie jest to, że (...) nie jest podmiotem początkującym, a posiadającym bogate (11-letnie) doświadczenie w zakresie realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych, głównie z EFS skierowanych do bezrobotnych, realizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego. Wskazane doświadczenie w prowadzeniu projektów dotyczy m.in. realizacji projektów PO KL takich jak: „(...)” (Podz. 7.2.1), „(...)” (Podz. 6.1.1), „(...)” (Podz. 7.2.1), „(...)” (Podz. 6.1.1), „(...)” (Podz. 7.2.1), „(...)” (Dział 7.4), „(...)” (Dział 7.4) itp. (ppkt.4.4 Wniosku o dofinansowanie). Mając na uwadze powyższe, należy uznać iż podmiot tak doświadczony w realizacji projektów finansowanych z udziałem środków europejskich powinien mieć świadomość, że odpowiedzialność za właściwą realizację projektu spoczywa na nim, a co za tym idzie powinien również mieć na uwadze wszelkie konsekwencje finansowe w przypadku niezrealizowania projektu z jakiegokolwiek przyczyny. Powstanie przedmiotowej należności, jak wykazano w ostatecznej decyzji zwrotowej, spowodowane było realizacją projektu niezgodnie z procedurami przy wykorzystaniu środków publicznych, a zatem okoliczność ta nie stanowi ani sytuacji nadzwyczajnej ani zdarzenia losowego, którego Strona nie mogła przewidzieć ani na wystąpienie, którego nie miała wpływu.

Powołując się na dobro uczestników realizowanych projektów, Strona zwróciła się o rozłożenie na raty należności głównej i odsetek, gdyż „*egzekwowanie należności z tytułu zwrotu dofinansowania w trybie jednorazowym lub egzekucyjnym spowoduje nieodwracalne skutki dla (...), ale przede wszystkim dla kilkuset tysięcy ludzi korzystających z pomocy świadczonej przez (...). Zagrożone będą programy pomocowe dla bezdomnych, wsparcie społeczne dla osób wykluczonych, niepełnosprawnych itp.*” W tym miejscu zasadne jest wskazanie na wynikającą z art. 6 § 1 Ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (zwanej dalej „UPEA”) zasadę obligatoryjności egzekucji, zgodnie z którą w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Oznacza to, iż w sytuacji niewykonania określonych obowiązków przez zobowiązanego, wierzyciel nie może kierować się własnym uznaniem, czy wszczynać egzekucję czy nie, ale ciąży na nim taki prawny obowiązek. Podkreślenia przez Organ wymaga ponadto fakt, że odpowiedzialność za właściwą realizację projektów spoczywa na beneficjencie tych środków, a realizacja projektów z udziałem środków europejskich zawsze jest obarczona ryzykiem w postaci niezrealizowania założeń merytorycznych projektu, co skutkuje koniecznością zwrotu otrzymanego dofinansowania. Tak więc, dobrowolne przystąpienie do konkursu w ramach danego działania powinno być poprzedzone wnikliwą analizą własnej sytuacji finansowej wnioskodawcy, z uwzględnieniem potencjalnego ryzyka i ewentualnych konsekwencji finansowych związanych z niewykonaniem umowy o dofinansowanie. W związku z powyższym ww. argumentacja (...) dotycząca możliwej szkody uczestników prowadzonych przez nich projektów w sytuacji jednorazowego ściągnięcia należności nie stanowi żadnej okoliczność nadzwyczajnej, gdyż zobowiązanie do zwrotu środków powstało w wyniku realizacji projektu przez Stronę niezgodnie z Umową (tj. brak przedstawienia jakichkolwiek dokumentów kosztowych, potwierdzających wydatki ponoszone w ramach przedmiotowego projektu). Konsekwencje wykorzystania środków dofinansowania z naruszeniem procedur zostały wyraźnie określone w Umowie (§ 15 Umowy), zaś Strona była wielokrotnie przez IZ w trakcie okresu realizacji projektu za pomocą monitów informowana i ponaglana do przedstawienia poprawnie uzupełnionych wniosków o płatność rozliczających wydatki poniesione z dofinansowania w ramach danego projektu. Mając na uwadze powyższe, podmiot tak doświadczony w realizacji projektów powinien być świadomy konsekwencji związanych z realizacją projektu z naruszeniem procedur oraz mieć na uwadze

potencjalne skutki finansowe z tym związane. W związku z tym, należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz inne należności związane z realizacją projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także odsetki od tych środków i od tych należności podlegają egzekucji administracyjnej wskazanej w art. 2 § 1 pkt 1a UPEA, zgodnie z którym, egzekucji administracyjnej podlegają niepodatkowe należności budżetowe, do których stosuje się przepisy UFP, zaś stosownie do art. 3 § 1 UPEA egzekucję administracyjną stosuje się do obowiązków określonych w art. 2 UPEA, gdy wynikają one z decyzji lub postanowienia właściwych organów albo - w zakresie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego - bezpośrednio z przepisu prawa, chyba że przepis szczególny zastrzega dla tych obowiązków tryb egzekucji sądowej. Ponadto tak jak już ww. w związku z brakiem zwrotu należności na Organie ciąży prawny obowiązek podjęcia jako wierzyciel odpowiednich kroków w celu wszczęcia egzekucji (*„w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych”*). Zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie przyjmuje się, że zobowiązany uchyla się od wykonania obowiązku, jeżeli obowiązek stał się wymagalny, a zobowiązany nie podjął działań do jego wykonania. W wyroku WSA z siedzibą w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 25 stycznia 2018 roku (sygn. akt II SA/Go 1047/17, Legalis 1721384) zwrócono uwagę, że zastosowany w przepisie art. 6 § 1 UPEA zwrot "powinien" oznacza "ma obowiązek, a "uchylanie się od wykonania obowiązku" to niepodjęcie przez zobowiązanego działań zmierzających do jego wykonania; w przypadku obowiązku o charakterze pieniężnym – niewywiązanie się z niego w terminie płatności. W przedmiotowej sprawie, ostateczna i wykonalna decyzja zwrotowa stanowiła akt, z którego wynikał obowiązek podlegający egzekucji (art. 3 § 1 w zw. z art. 2 § 1 pkt 1a UPEA.). W przedmiotowej sprawie zatem, pomimo prośby (...) wyrażonej we wniosku z dnia 22.06.2023 r. o rozłożenie na raty należności głównej wraz odsetkami za zwłokę i nie dochodzenie zwrotu w ramach jednorazowej egzekucji świadczenia Organ stosownie do ww. przepisu UPEA miał obowiązek podjęcia działań zmierzających do wszczęcia egzekucji i zastosowania środków egzekucyjnych ze względu na prawny obowiązek prowadzenia egzekucji administracyjnej w związku z uchylaniem się zobowiązanego od wykonania obowiązku zapłaty należności określonej w decyzji zwrotowej. W nawiązaniu zaś do twierdzeń Strony z wniosku z dnia 22.06.2023 r. zgodnie z którymi: *„egzekwowanie*

należności z tytułu zwrotu dofinansowania w trybie jednorazowym lub egzekucyjnym spowoduje nieodwracalne skutki dla (...) ale przede wszystkim dla kilkuset tysięcy ludzi korzystających z pomocy świadczonej przez (...). Zagrożone będą programy pomocowe dla bezdomnych, wsparcie społeczne dla osób wykluczonych, niepełnosprawnych itp.”, Organ wskazuje , że dolegliwość finansowa, jakiej doświadcza (...) w związku z prowadzoną egzekucją nie stanowi o istnieniu względów społecznych czy gospodarczych (patrz. wyrok NSA z dnia 27 maja 2020 roku, sygn. akt I GSK 1658/19, LEX nr 3025509).

W przedłożonym wniosku o udzielenie ulgi (...) jako argument przemawiający za pozytywnym rozstrzygnięciem wskazał również fakt, iż wykorzystania środków dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem, a konkretniej ich defraudacji dopuścił się pracownik Strony odpowiedzialny za realizację dofinansowanego projektu – (...). W swej argumentacji (...) podkreślał, że zgodnie z ustaleniami prowadzonego w sprawie przez Prokuraturę jego dotychczasowy pracownik pełniący funkcję Skarbnika Świętokrzyskiego Zarządu (...) – (...) podczas zarządzania przedmiotowym projektem dopuścił się czynu zabronionego polegającego na m.in.: przywłaszczeniu środków przekazanych przez IZ na cele realizacji dofinansowanego projektu, fałszowania dokumentacji projektowych oraz innych zabiegów oszukańczych, które miały doprowadzić do niezrealizowania założonych zadań oraz wskaźników projektowych. Strona podnosiła iż odpowiedzialność za doprowadzenie do naruszenia postanowień Umowy i doprowadzenie do obowiązku zwrotu dofinansowania, które miały być przeznaczone na projekty o charakterze społecznym ponosi właśnie ww. pracownik, zaś skutki finansowe w postaci utraty ww. środków w wyniku ich defraudacji oraz wynikającego z tego obowiązku zwrotu niewłaściwie wykorzystanego dofinansowania ponosi właśnie (...). Zdaniem Strony powyższe przedstawienie (...) jako ofiary przestępczych działań (...) uzasadnia jej wniosek o rozłożenie zobowiązania wraz z odsetkami na raty.

Odnosząc się do powyższej argumentacji, Organ analizując akta sprawy postępowania w wyniku, którego wydano decyzję zwrotową ustalił m.in. na podstawie zeznań świadków: (...), (...), (...), (...) oraz zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wraz z załącznikami, potwierdzeń przelewów dokonywanych z konta bankowego projektu, historii operacji dokonywanych na tym rachunku, a przede wszystkim w oparciu o dokumentację projektową znajdującą się w posiadaniu Organu (w tym w systemie SL 2014) oraz w sporządzonych w toku ww. postępowania zwrotowego skanach akt postępowania

przygotowawczego, że środki udzielone w charakterze dofinansowania przedmiotowego projektu były wydatkowane nieprawidłowo. Z przeanalizowanej przez Organ dokumentacji ww. postępowań wynikało iż zgodnie z wyjaśnieniami Strony (...) pełniącemu w tamtym okresie funkcję Skarbnika Świętokrzyskiego Zarządu (...) zostały postawione zarzuty przywłaszczenia środków finansowych z więcej niż jednego rachunku projektu realizowanego przez (...) w wyniku czego prowadzone są przeciwko niemu aktualnie postępowania sądowe o charakterze karnym. W tym miejscu należy podkreślić iż za prawidłową realizację i rozliczanie projektu odpowiadała Strona.. W decyzji administracyjnej w przedmiocie zwrotu dofinansowania wskazano, że zgodnie z § 28 ust. 9 Umowy o dofinansowanie: „Beneficjent jest zobowiązany do należytego zarządzania prawami dostępu w SL2014 dla osób uprawnionych do wykonywania w jego imieniu czynności związanych z realizacją projektu/projektów (...) Wszelkie działania w SL2014 osób uprawnionych są traktowane w sensie prawnym jako działania Beneficjenta”. Podstawowym kanałem komunikacji stron przy realizacji umowy jest system SL 2014, a beneficjent był zobowiązany do należytego zarządzania prawami dostępu do tego systemu. Strona miała zatem możliwość, a jeżeli zachodziła taka potrzeba, obowiązek wnioskowania o udzielenie dostępu do systemu SL2014 także dla innych osób niż (...). Tym samym podczas realizacji przedmiotowego projektu (...) wyznaczając do tego zadania (...) przejął na siebie pełną odpowiedzialność za jego działania związane z realizacją i zarządzaniem dofinansowanym projektem. Mając zaś na uwadze skalę nieprawidłowości ujawnionych w toku ww. postępowania zwrotowego, z którymi w niniejszej sprawie zapoznał się Organ, należy stwierdzić, że ze strony (...) nie funkcjonował w przedmiotowym projekcie żaden (a przynajmniej w jakimkolwiek stopniu skuteczny) system kontroli wewnętrznej. Beneficjent nie zadbał o weryfikację pracy swoich pracowników, co stworzyło możliwość dokonywania działań niezgodnych z prawem i procedurami związanymi z udzielonym dofinansowaniem. Mając na uwadze powyższe nie ma więc wątpliwości, iż wobec IZ z tytułu realizacji przedmiotowego projektu za działania (...) odpowiedzialność zgodnie z prawem ponosi jako beneficjent dotacji (...). Jednocześnie kwota dofinansowania, która miała zostać wydatkowana na cele społeczne, została wydatkowana niezgodnie z przeznaczeniem, a brak odpowiedniego nadzoru Beneficjenta przyczynił się także do powstania szkody.

Należy także podkreślić, że Strona zatrudniając pracowników **bierze także na siebie ryzyko gospodarcze** i przykładowo zgodnie z art. 120 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy zobowiązana jest do naprawienia szkody wyrządzonej przez pracownika.

W związku z powyższym Organ nie może uznać, że popełnienie przez pracownika przestępstwa i wyrządzenie szkody czy to pracodawcy, czy też osobie trzeciej stanowi nadzwyczajny przypadek losowy lub szczególny splot okoliczności, który spowodował, że Strona nie jest w stanie uregulować należności. Tym samym powyższą sytuację nie można uznać za przypadek uzasadniony względami społecznymi lub gospodarczymi.

W ramach argumentacji za udzieleniem ulgi w postaci rozłożenia jego zobowiązania wobec IZ na raty (...) podniósł, iż utrzymuje się wyłącznie z dotacji, darowizn, realizuje programy pomocowe z dofinansowań, dotacji itp. Podkreślił również iż jego działalność od kilku lat przynosi mu bilansową stratę. Powyższe poparł dołączonym do wniosku Sprawozdaniem finansowym za lata 2019, 2020 i 2021. Organ przeanalizował załączoną do wniosku dokumentację pod kontem sytuacji finansowej Strony uzupełniając ją sprawozdaniem finansowym (...) za rok 2022 pozyskanym z powszechnie dostępnej bazy danych Narodowego Instytutu Wolności, w której znaleźć można dokumenty merytoryczno-finansowe wszystkich zarejestrowanych organizacji pożytku publicznego (zwanym dalej „OPP”). Ze sprawozdania finansowego i merytorycznego (...) za rok 2022 wynika, że za rok 2022 łączna suma przychodów wyniosła łącznie 177 447 313,83 zł, co w zestawieniu z danymi z lat poprzednich oznacza ich spadek w odniesieniu do lat 2020 i 2021 (przychód za rok 2019 - 159 737 593,61 zł, przychód za rok 2020 - 194 024 088,06 zł, przychody za rok 2021 - 193 781 661,34 zł). W następnej kolejności ustalono poziom aktualnych zobowiązań długoterminowych (...). Organ zwrócił przy tym uwagę na fakt, że zgodnie z bilansem za 2022 rok (...) posiadał zobowiązania długoterminowe w wysokości łącznej 1 526 671,44 zł, co w zestawieniu z wynikami z poprzednich lat świadczy o ich utrzymującej się tendencji spadkowej (zobowiązania w roku 2019 – 2 209 969,90 zł, zobowiązania za rok 2020 - 2 005 407,18 zł, zobowiązania za rok 2021 – 1 733 671,11 zł). Ostatecznie Organ na podstawie dostępnych sprawozdań merytoryczno-finansowych Wnioskodawcy przeanalizował wyniki finansowe, a szczególnie jego zmiany na przestrzeni lat 2019-2022. Zgodnie z rachunkiem zysków i strat rok 2022 kończył się stratą na poziomie -1 526 692,68 zł. Organ podczas weryfikacji ww. dokumentów zestawiał powyższy wynik z danymi za okres od 2019 do 2021 r. W wyniku czego IZ ustaliła następujące dane: strata za rok 2019 wyniosła - 5 071 613,17

zł, strata za rok 2020 stanowiła wartość -2 169 259,57 zł, strata za rok 2021 wyniosła- 1 068 937,31 zł. Z powyższego wynika, że wynik finansowy w okresie 2019-2022 był co roku ujemny, a najwyższa ujemna wartość była w roku 2019. Należy zaznaczyć, iż pomimo ujemnego wyniku finansowego, sytuacja finansowa (...) nie jest tak zła, jak wskazuje to w swoim wniosku Strona. Z danych finansowych za rok 2022 wynika, że w stosunku do roku 2021 zmniejszyła się wartość zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych. Ponadto w formularzu informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis w sekcji B dotyczącej sytuacji ekonomicznej Strona oświadczyła, że podmiot nie odnotowuje rosnących strat, obroty podmiotu nie maleją, nie ulegają zwiększeniu zapasy podmiotu lub niewykorzystany potencjał do świadczenia usług, nie zmniejsza się przepływ środków finansowych. Strona wskazała jedynie, że zwiększa się suma zadłużenia podmiotu, a wartość aktywów netto podmiotu zmniejsza się. Jednocześnie Strona wskazała, że nie zaistniały inne okoliczności wskazujące na trudności w zakresie płynności finansowej. Tak więc pomimo ujemnego wyniku finansowego (...) na chwilę obecną należy uznać, że jego sytuacja w stosunku do lat poprzednich nie uległa pogorszeniu.. Z dokumentów zgromadzonych w sprawie wynika, że nie zaistniały okoliczności sugerujące, że zagrożony jest byt Strony oraz brak możliwości wyegzekwowania należności.

Analizując wniosek o udzielenie ulgi z dnia 22.06.2023 r. Organ postanowił odnieść się także do przedstawionej propozycji rozłożenia zobowiązania na 30 równych rat w wysokości po 5719,70 zł każda, płatnych do ostatniego dnia każdego miesiąca. Po matematycznym przeanalizowaniu ww. propozycji Organ ustalił, iż jest ona niekompletna, gdyż obejmuje jedynie podział na raty należności głównej w wysokości 171 591,25 zł bez odsetek w wysokości obliczonej na dzień sporządzenia pisma. Odsetki, w tym za zwłokę są istotnie powiązane z istnieniem należności głównej. Zasadniczą funkcją naliczania odsetek za zwłokę jest funkcja kompensacyjna związana z bezprawnym dysponowaniem przez podatnika finansowymi środkami publicznymi. Odsetki, jako świadczenie uboczne wobec świadczenia głównego, są wynagrodzeniem za korzystanie z cudzego kapitału (funkcja kompensacyjna, odszkodowawcza). Odsetki są w prawie podatkowym konsekwencją zaistnienia zaległości podatkowej: dopóki ona istnieje, dopóty istnieją również odsetki od niej.” Następnie podkreślenia przez Organ wymaga iż zgodnie z dyspozycją art. 207 ust. 1 UFP środki przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem, wykorzystane z naruszeniem procedur, o których

mowa w art. 184 UFP, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczonymi od dnia przekazania środków, w terminie 14 dni od dnia doręczenia ostatecznej decyzji, o której mowa w art. 207 ust. 9, na wskazany w tej decyzji rachunek bankowy. Mając na uwadze powyższe, konieczność zapłaty odsetek w związku z wystąpieniem którejkolwiek przesłanki wskazanej w art. 207 ust. 1 UFP powstaje z mocy prawa, a nie z uznania Organu. Kwota przypadająca do zwrotu określona w decyzji zwrotowej stanowi zatem łącznie należność główną jak i odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Należy ponadto zwrócić w tym miejscu uwagę na fakt, że to sama Strona zadeklarowała chęć uwzględnienia w ramach wnioskowanych rat odsetek za zwłokę o czym świadczy zarówno jej deklaracja zawarta w petitum wniosku z dnia 22.06.2023 r.

Należy także podkreślić, iż ww. zobowiązanie obciążające (...) a wynikające z ostatecznej decyzji zwrotowej nie jest bynajmniej jedynym, które Strona jest obowiązana zwrócić IZ w związku z wykorzystaniem środków finansowych z dofinansowania projektu w sposób niezgodny z procedurami. Równolegle z należnością z ww. decyzji zwrotowej (...) został zobowiązany ostateczną decyzją nr (...) z dnia 4 sierpnia 2021 r. do zwrotu kwoty dofinansowania w wysokości 325 937,50 zł wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych od dnia ich pobrania do dnia zwrotu z tytułu wykorzystania jej niezgodnie z przeznaczeniem i niezgodnie z procedurami, o których mowa w art. 184 UFP. W odpowiedzi na powyższe Strona również wystosowała do IZ wnioski o rozłożenie ww. należności wraz z odsetkami na raty w dniu 22.06.2023 r., który w chwili obecnej jest również rozpatrywany przez Organ. Ponad powyższe (...) został także zobowiązany zgodnie z wezwaniem do zwrotu z dnia 19.04.2022 r. do zwrotu kwoty dofinansowania w wysokości 657 088,31 zł z tytułu nieprawidłowości stwierdzonej w realizowanym przez niego projekcie nr (...) pn. „(...)”.

Reasumując, biorąc pod uwagę wszelkie wyżej przywołane przez Organ argumenty nie można zgodnie z argumentacją (...) uznać iż istnieją przesłanki (względy gospodarcze i społeczne) uzasadniające udzielenie Stronie wnioskowanej ulgi w spłacie zobowiązania wynikającego z ostatecznej decyzji zwrotowej.

W przedmiotowej sprawie Organ ustalił, że Strona jest „zobowiązany prowadzącym działalność gospodarczą” w świetle art. 64 ust. 2 UFP, co potwierdza treść pisma (...) z dnia 27.09.2023 r. zgodnie z którą: „rodzaj pomocy, o którą ubiega się (...) to pomoc de minimis,

która może zostać udzielona na wniosek zobowiązanego prowadzącego działalność gospodarczą ponieważ (...) wpisane jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, i w konsekwencji zgodnie z art. 50 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sadowym prowadzi działalność gospodarczą.”

Jednak kwestia ta wobec niespełnienia przesłanek uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych nie ma znaczenia dla sprawy. Skoro Organ nie może udzielić ulgi w związku z niewystąpieniem w sprawie uzasadnionych względów społecznych lub gospodarczych, warunkujących udzielenie ulgi, to nie ma podstaw do zastosowania przepisów regulujących pomoc publiczną.

W toku przeprowadzonego postępowania administracyjnego, Organ ustalił bowiem, że w przedmiotowej sprawie nie występują uzasadnione względy gospodarcze lub społeczne, które warunkowałyby udzielenie ulgi. (...) nadal jest aktywnym podmiotem, prowadzi działalność (w tym działalność gospodarczą), pomimo stwierdzonego na podstawie przeanalizowanych przez Organ sprawozdań finansowych za cztery ostatnie lata ujemnego wyniku finansowego, należy zaznaczyć, że przedmiotowy wynik dla podmiotu nie ma znaczenia, skoro sam w informacji dotyczącej sytuacji ekonomicznej zaznaczył że w okresie ostatnich 3 lat poprzedzających dzień wystąpienia z wnioskiem o udzielenie ulgi (pomocy de minimis) nie odnotowuje rosnących strat.. Strona ponadto w związku ze swą działalnością odnotowała również zmniejszanie się poziomu jej zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych. Ponadto, IZ zwraca uwagę na wyjątkowy charakter instytucji ulgi, którą można zastosować jedynie w sytuacjach wyjątkowych, uzasadnionych indywidualnymi okolicznościami, na które Wnioskodawca nie mógł mieć wpływu. Rozłożenie na raty części należności (należności głównej) wraz z odsetkami może być uzasadnione jedynie w takich przypadkach, na które zobowiązany nie może mieć wpływu i które są niezależne od jego postępowania. W tym zakresie Organ ustalił, że w sprawie nie występują okoliczności o charakterze nadzwyczajnym, zarówno jeśli chodzi

o przyczynę powstania należności, jak i aktualną sytuację finansową Strony. Zobowiązanie zapłaty należności z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich powstało nie na skutek czynników niezależnych od Wnioskodawcy, a wręcz przeciwnie – zaległości te powstały wskutek nierzetelnego wypełnienia obowiązków (...) jako strony umowy.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż ulgi w spłacie należy traktować przede wszystkim w kategorii działań mających na celu optymalizację ściągalności należności, a nie działań eliminujących trudności finansowe zobowiązanych. W tym stanie rzeczy, udzielenie ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich określonych byłoby decyzją nieuzasadnioną i naruszałoby zasady równego traktowania beneficjentów środków unijnych, którzy regulują zobowiązania z tytułu zwrotu środków wykorzystanych z naruszeniem procedur. Wnioskodawca oprócz przedstawienia propozycji harmonogramu spłat w żaden sposób nie uprawdopodobnił, że rzeczywiście będzie wywiązywać się z płatności rat w wysokości wskazanej w piśmie z dnia 22.06.2023 r. Ponadto jak już Organ w niniejszej decyzji zauważył ustalenia Strony dotyczące wspomnianego harmonogramu spłaty należności w ratach obejmowały jedynie należność główną, bez odsetek.

Na uwagę zasługuje również fakt, że w przypadku udzielenia ulgi Organ jest zobowiązany rozważyć możliwość jej udzielenia, kierując się zarówno żądaniem Wnioskodawcy, jak i biorąc pod uwagę interes budżetu Województwa Świętokrzyskiego. Kwota przypadająca (...) do zwrotu pochodzi ze środków unijnych, których Instytucja Zarządzająca jest jedynie dysponentem i które mogą być przeznaczone jedynie na wydatki uznane za kwalifikowane w danym działaniu programu operacyjnego i zgodnie z warunkami dofinansowania wskazanymi w umowie o dofinansowanie. Wydatkowanie i rozliczenie przyznanego dofinansowania musi przebiegać w okresie programowania, a środki wydatkowane w sposób nieprawidłowy muszą zostać zwrócone do budżetu Unii Europejskiej na koniec danego okresu programowania. Choć decyzje o zastosowaniu ulg w spłacie zobowiązań oparte są na tzw. uznaniu administracyjnym, to wierzyciel w przedmiotowej sprawie w przeciwieństwie do wierzyciela w cywilnoprawnych stosunkach zobowiązaniowych – nie ma swobody w dysponowaniu wierzytelnością publicznoprawną, szczególnie że wierzytelność ta dotyczy środków publicznych stanowiących niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym, których Organ jest jedynie dysponentem.

W przypadku braku odzyskania tych środków przez Instytucję Zarządzającą zobowiązania te obciążają budżet Województwa, chyba że Instytucja Zarządzająca nie odzyska ich pomimo wykorzystania wszelkich dostępnych środków, w tym postępowania egzekucyjnego i przyjętych form zabezpieczeń.

Mając powyższe na względzie, Instytucja Zarządzająca wnikliwie przeanalizowała okoliczności sprawy, biorąc pod uwagę zarówno sytuację finansową Wnioskodawcy, jak i okoliczności powstania zobowiązania i nie znalazła żadnych podstaw uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi, które przemawiałyby za udzieleniem (...) ulgi. Należność powstała w pełni z przyczyn leżących po stronie Wnioskodawcy, który miał świadomość, że odpowiedzialność za właściwą realizację umowy o dofinansowanie spoczywa na nim i to on ponosi konsekwencje finansowe w przypadku wykorzystania środków niezgodnie z procedurami. Przyznanie wnioskowanej ulgi stanowiłoby zatem wyraz akceptacji dla nienależytego wywiązywania się z zobowiązań umownych, co nie znajduje aprobaty w aspekcie społecznym. W takiej sytuacji bowiem ochronie podlegałyby wyłącznie indywidualny interes Wnioskodawcy kosztem interesu społecznego. Udzielenie wnioskowanej ulgi byłoby wysoce niepożądane z punktu widzenia wartości wspólnych dla całego społeczeństwa (sprawiedliwość, bezpieczeństwo, zaufanie obywateli do organów władzy) jak i przejrzystości reguł i procedur przy ocenie realizacji projektów oraz zasady równego traktowania wszystkich beneficjentów środków unijnych, którzy wywiązują się z realizacji zobowiązań.

Instytucja Zarządzająca pragnie również zwrócić uwagę na fakt, że do dnia wydania niniejszej decyzji (...) nie podjął jakichkolwiek dobrowolnych wpłat w celu chociażby częściowego uregulowania zaległości i wykazania choćby najmniejszych przejawów woli spłaty zobowiązania, co uwiarygodniłoby chęć spłaty należności w ratach.

Mając na uwadze wszystkie okoliczności sprawy, Instytucja Zarządzająca nie znalazła żadnych podstaw uzasadnionych względami społecznymi lub gospodarczymi do udzielenia Stronie ulgi w spłacie zobowiązania z tytułu zwrotu środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich.

W związku z powyższym, Instytucja Zarządzająca orzeka jak w sentencji.

POUCZENIE

Niniejsza decyzja jest nieostateczna w administracyjnym toku instancyjnym. Zgodnie z art. 129 § 2 KPA w zw. z art. 67 ust. 1 i art. 61 ust. 5 UFP, w przypadku wydania decyzji w pierwszej instancji przez Instytucję Zarządzającą Stronie służy wniosek do

Zarządu Województwa Świętokrzyskiego o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Na podstawie art. 127a § 1 i 2 KPA w zw. z art. 67 ust. 1 UFP w trakcie biegu ww. terminu Strona może zrzec się prawa do wniesienia do Zarządu Województwa Świętokrzyskiego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Z dniem doręczenia Organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co oznacza brak możliwości zaskarżenia decyzji do WSA w Kielcach. Nie jest możliwe skuteczne cofnięcie oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Na podstawie art. 52 § 3 ustawy z dnia z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1634, z późn. zm.), (zwanej dalej „PPSA”), jeżeli Stronie przysługuje prawo do zwrócenia się do Organu, który wydał decyzję z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, Strona może wnieść skargę na tę decyzję bez skorzystania z tego prawa. Zgodnie z art. 53 § PPSA Stronie przysługuje prawo wniesienia skargi na niniejszą decyzję do WSA w Kielcach (w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia). Skargę wnosi się za pośrednictwem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Wpis od skargi wynosi 200 zł. Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów albo przyznanie prawa pomocy.

**WICEMARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
MAREK BOGUSŁAWSKI**

(dokument podpisano elektronicznie)

Decyzję otrzymują:

- 1) Pełnomocnik Strony: (...) – 1 egz.
- 2) a/a